

функцій була найменшою.

Функція страхування ризиків має на меті забезпечити мінімізацію витрат в процесі маркетингу зернової продукції. В країнах з розвинутим ринком зерна та продуктів його переробки вона розвинена в значно більшій мірі ніж в Україні.

Висновки. Мінімізація фізичних ризиків учасниками маркетингового процесу в основному здійснюється за допомогою страхування посівів та майна. Таким чином, проведення дослідження ринку є обов'язковою інтегральною функцією маркетингу для кожного суб'єкта господарювання зерно продуктивного під комплексу.

Література

1. Павлюченков А.К., Улизько М.В. Развитие организационных форм производства в отраслях хлебопродуктового комплекса АПК. // Хранение и переработка сельхозсырья. - 2007. - № 11.
2. Лук'янець В. Врожаю потрібен ринок збуту. // Урядовий кур'єр. - 2009р. 31 січня -№20. с.5.3. 4.
3. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы, политика. В 2т.: Пер. с англ., 11-е изд. - М.: Республика, 1992. - 399с.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТА ОБГРУНТУВАННЯ ЇХ РАЦІОНАЛЬНОГО РІВНЯ

Бондар О.О.

Науковий керівник: Колесов О.С., к.е.н., доцент

У статті представлено особливості управління витратами в аграрних підприємствах, а також аналіз способів визначення їх раціонального рівня.

Поняття витрат в економічній системі існує у зв'язку з наявністю товарно-грошових відносин, появою і розвитком інституту власності, особливо приватної. Витрати – важлива і складна економічна категорія, яка є одним з вирішальних чинників впливу на фінансові результати суб'єктів господарювання. Тому інформація про витрати займає центральне місце в системі управління як підприємством в цілому, так і кожним його структурним підрозділом. Необхідність вивчення витрат обумовлена також тим, що вони є базою для формування цінової політики підприємства, характеризують рівень технології та організації виробництва, а також ефективність господарювання, яка оцінюється через порівняння витрат та результатів діяльності. [1]

Управління витратами – процес цілеспрямованого формування витрат на підприємстві щодо їх видів, місць виникнення, носіїв за умови постійного контролю рівня витрат та стимулювання їхнього зниження. Система управління витратами є важливим елементом внутрішнього економічного механізму будь-якого підприємства.

З розвитком нових економічних методів і підходів витрати підприємства піддаються все більшому управлінському впливу, з'являються можливості знайти більш ефективні шляхи їх оптимізації та зниження. У сучасних умовах розвитку НТП, ускладнення виробничих процесів, диверсифікації напрямків діяльності підприємств, зміни структури собівартості перевагу слід надавати тій системі управління витратами, яка найбільше відповідає особливостям підприємства, його масштабам, рівню готовності персоналу до її впровадження і застосування.[2]

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблеми розробки теоретичних основ управління витратами у господарській діяльності підприємств досліджували такі вчені: Л. Цимбалюк, А. Череп, М. Чумаченко, О. Орлов, К. Вілсон та інші. Аналіз літературних джерел свідчить, що при всій значимості раніше проведених наукових досліджень окремі питання управління витратами на сучасних промислових підприємствах вивчені недостатньо, зокрема немає єдності щодо тлумачення терміну „витрати”.

Досягнення високих результатів роботи підприємства припускає управління витратами на виробництво й реалізацію продукції. Це складний процес, що означає по своїй сутності керування всією діяльністю підприємства, тому, що охоплює всі сторони виробничих процесів, що відбуваються.[3]

Важливим елементом управління витратами є планування. Планування собівартості здійснюється з метою визначення розмірів і вишукування можливостей її зниження.

Нормативна база підприємства є основою: планування; регулювання й контролю діяльності структурних підрозділів; порівняння виробничих витрат з досягнутими результатами; розмежування відповідальності за результати діяльності між підрозділами; об'єктивної оцінки оплати праці й стимулювання діяльності персоналу за підсумками роботи.

Іншим найважливішим елементом керування є облік і калькулювання витрат на виробництво. Його основне призначення - контроль за виробничою діяльністю й керування витратами на її здійснення.

Керування витратами на виробництво й реалізацію продукції здійснюється з метою вишукування резервів зниження собівартості продукції й отже максимізації прибутку підприємства.

Контроль – завершальний процес планування й аналізу, що направляє діяльність підприємства на виконання встановлених завдань, що дозволяє розкривати й усувати виникаючі відхилення. Існують різні сфери

й види контролю. Однак вони постійно міняються, мають відмітні особливості на кожному підприємстві, відбиваючи специфіку його діяльності. Уважають, що витрати виробництва найкраще контролювати по місцях виникнення, центрам витрат.[2]

Можливості зниження витрат виробництва виділяються й аналізуються по двох напрямках: по джерелах і по чинниках.

Джерела—це витрати за рахунок економії яких можуть бути знижені витрати виробництва. Чинники—це техніко-економічні умови, під впливом яких змінюються витрати.

Основними джерелами за допомогою яких можливе зниження витрат виробництва і реалізації продукції у аграрних підприємствах є:

- зниження витрат сировини, матеріалів, палива і енергії на одиницю продукції;
- зменшення розміру амортизаційних відрахувань, що припадають на одиницю продукції ;
- зниження витрат заробітної плати на одиницю продукції ;
- скорочення адміністративно-управлінських витрат ;
- ліквідація непродуктивних витрат і втрат.

Однією з необхідних умов пошуку резервів зниження собівартості є виявлення причин, що зумовили зміну абсолютної величини витрат, особливо за тими статтями, величина яких залежить від кількох факторів. До таких статей відносять витрати на корми, що займають найбільшу питому вагу в структурі собівартості тваринницької продукції. Ці витрати в розрахунку на одну голову худоби залежать від вартості центра використаного корму, обсягу його споживання однією головою тварин і структури раціону.[4]

Кожна стаття витрат продукції має свій вплив на загальні витрати по підприємству.

Приклад. (вихідні дані до таблиць беруться із с.-г. Форми №50)

Таблиця 1.

Витрати на виробництво по статтях продукції рослинництва у СТОВ „Липовецьке”

Статті витрат	Роки				Змінна структури,%
	2006		2008		
	тис.грн	%	тис.грн	%	
Оплата праці	1521,3	31,79	1145,8	22,23	-9,56
Насіння і садівний матеріал	438,2	9,16	460,8	8,94	-0,22
Добрива	517,2	10,81	532,6	10,33	-0,47
Засоби захисту рослин	123,5	2,58	109,4	2,12	-0,46
Роботи і послуги	57,2	1,20	68,7	1,33	0,14
Затрати на утримання основних засобів	397,8	8,31	495,6	9,62	1,30
Затрати по організації виробництва і управління	312,0	6,52	262,6	5,10	-1,42
Страхові платежі	295,4	6,17	328,9	6,38	0,21
Інші затрати	1122,7	23,46	1749,0	33,94	10,48
Разом	4785,3	100	5153,4	100	0

Основну частину витрат, які понесло підприємство по рослинництву у 2008 займає оплата праці 1145,8 тис. грн, що на 9,56% менше, ніж у 2006 році.

У структурі витрат тваринництва у СТОВ „Липовецьке” перше місце займають витрати на корми, які у 2008 році складають 3409,9 тис. грн., що на 7,4% більше, ніж у 2006 році. Для того, щоб визначити вплив кожного елемента із структури витрат, застосовують індексний аналіз.

Для зменшення витрат на у СТОВ „Липовецьке” необхідно :

- зорієнтувати всі свої можливості на тваринництво та зменшити вклади у рослинництво до мінімуму.
- впровадження прогресивних систем землеробства, науково обґрунтованих сівозмін і передової технології виробництва;
- послідовна інтенсифікація виробництва шляхом раціональної хімізації землі;
- впровадження у виробництво кращих сортів сільськогосподарських культур і порід тварин, дотримання всіх вимог агротехніки і передових способів утримання тварин;
- зміцнення кормової бази тваринництва, дотримання зоотехнічних вимог при складанні раціонів щодо збалансованості протеїном, мінеральними речовинами, іншими поживними компонентами;
- удосконалення галузевої структури підприємства з орієнтацією на вимоги ринку, досягнення при цьому раціональної концентрації виробництва, що забезпечує краще використання ресурсів, більш швидше запровадження досягнень науки, техніки, передової практики.

Побудову та вдосконалення системи управління витратами на підприємствах пропонується здійснювати шляхом:

- виділення основних понять і процедур, системи управління витратами;
- виявлення існуючих проблем формування та контролю витрат на підприємстві;
- формування моделі управління витратами з урахуванням особливостей галузі;
- побудови інформаційної системи;
- адаптації документообороту до обраної інформаційної системи;
- розподілу відповідальності за формування витрат та створення механізму мотивації і стимулювання їх зниження.

Таблиця 2

Витрати на виробництво по статтях продукції тваринництва у СТОВ „Липовецьке”

Статті витрат	Роки				Змінна структури за рахунок кожної статті, %
	2006		2008		
	Тис.грн	%	Тис.грн	%	
Оплата праці	1352,2	26,4	1769,2	25,66	-0,75
Корми	2153,5	42,05	3409,9	49,45	7,40
Засоби захисту тварин	97,2	1,90	128,5	1,86	-0,03
Роботи і послуги	103,8	2,03	122,1	1,77	-0,26
Затрати на утримання основних засобів	357,8	6,99	212,8	3,09	-3,90
Затрати по організації виробництва і управління	354,2	6,92	405,5	5,88	-1,04
Страхові платежі	179,8	3,51	245,4	3,56	0,05
Інші затрати	523,2	10,22	602,5	8,74	-1,48
Разом	5121,7	100	6895,9	100	0

Формування бажаної моделі управління витратами включає такі етапи:

- розробку системи норм і нормативів по окремих позиціях статей витрат;
- запровадження системи планування план-фактного контролю, розрахунку і факторного аналізу відхилень фактичних даних від планових;
- встановлення відповідальності керівників центру витрат за виконання планових завдань по регульованих видах витрат;
- налагодження даних у режимі реального часу по мірі формування первинних документів по затратах;
- розроблення і запровадження системи заохочення за досягнення економії витрат.

Удосконалення системи управління витратами націлене на постійний пошук і виявлення резервів економії ресурсів, нормування їх витрат, планування, облік та аналіз витрат за їх видами, стимулювання ресурсозбереження і зниження витрат з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Література

1. В. Моссаковский Концепція побудови управління витратами у сільськогосподарських підприємствах// Бухгалтерський облік і аудит – 2009.- №7. – с.32-42.
2. Шанк Дж., Гавидараджа В. Стратегическое управление затратами/ Пер. с англ. – СПб, 1999. – 288с.
3. Бочкова Н.Ю. Удосконалення методики формування витрат на виробництво продукції на сільськогосподарських підприємствах// Держава та регіони. Серія: Державне управління – 2006.- №4.- с. 205-209.

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА: НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Буран В.В.

Науковий керівник: Козловський С.В., к.е.н., доцент

В даній статті проведено теоретичне дослідження поняття прибутку підприємства. Досліджено класифікацію прибутку. Запропоновано шляхи вдосконалення класифікації прибутку підприємств.

Постановка проблеми. Актуальність обраної теми полягає в тому, що прибуток – це підсумковий показник, результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому він відбиває її результати і зазнає впливу багатьох чинників. Є особливості у формуванні прибутку підприємств залежно від сфери їхньої діяльності, галузі господарства, форми власності, розвитку ринкових відносин. Прибуток являє собою кінцевий фінансовий результат господарської діяльності підприємства. Загальна економічна теорія визначає роль економіки так: „У реальній дійсності прибуток - кінцева мета і рушійний мотив товарного виробництва і ринкової економіки. Це головний стимул і основний показник ефективності будь-якого підприємства і фірми”. Дійсно, важко переоцінити значення прибутку в загальній системі вартісних інструментів управління підприємством.

Будь-який об'єкт дослідження потребує детальної класифікації за різними ознаками, її використовують для упорядкування змісту та взаємозв'язку економічних показників і характеристики їх сутності. Таким чином, класифікацію можна охарактеризувати як поділ множини об'єктів на частини за їхньою подібністю або відмінністю згідно з прийнятими методами. Обрати критерій класифікації означає встановити їй достатньо універсальну і точну характеристику, яка б дала змогу упорядкувати певну сукупність. Від того,